

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1934 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vadhållning i samband med tävlingar.

Genom en den 2 mars 1934 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 231, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden förklarat sig vilja inhämta riksdagens yttrande över följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning angående vadhållning i samband med tävlingar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

I samband med kapplöpning eller annan tävling må ej vadhållning medelst så kallad totalisator eller på annat därmed jämförligt sätt för allmänheten anordnas, med mindre Kungl. Maj:t därtill meddelat tillstånd.

2 §.

Ej må någon främja deltagandet i sådan inom landet anordnad vadhållning, som ej är tillåten, eller i utländsk vadhållning

genom att för egen eller annans räkning utbjuda, avyttra eller eljest tillhandahålla bevis om rätt till delaktighet i vadhållningen eller annan handling, avsedd för deltagande däri;

genom att för egen eller annans räkning uppbära insatser i vadhållningen eller förmedla insamlandet av insatser; eller

genom att eljest tillhandagå annan vid deltagande i vadhållningen.

Det vare ock förbjudet att kungöra försäljning eller förmedling av bevis eller annan handling, som ovan nämnts, eller att sprida inbjudningar, planer, vinstförteckningar eller andra liknande meddelanden, som hava avseende å vadhållning, varom nu är fråga.

Utän medgivande av den, som erhållit tillstånd att anordna vadhållning, må ingen yrkesmässigt eller eljest mot ersättning tillhandagå annan vid deltagande i vadhållning, som är tillåten.

3 §.

De i 1 och 2 §§ stadgade förbud skola även hava avseende å sådan vadhållning, vid vilken såsom villkor för deltagande fordras medlemskap i viss förening, därest föreningen tillkommit väsentligen för anordnande av dylik vadhållning eller vadhållningen eljest, såsom med avseende å omfattningen eller de villkor, varunder deltagande må ske, är att jämställa med vadhållning, anordnad för allmänheten.

4 §.

Överträdelse av de i 1, 2 och 3 §§ stadgade förbud straffas med dagsböter. Beträdes någon, som förut fällts till straff för förseelse, som i första stycket avses, andra gången eller oftare med sådan förseelse eller har förseelsen skett i större omfattning eller yrkesmässigt, må till fängelse i högst ett år dömas.

5 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning delgivits fällas till särskilt ansvar.

6 §.

Dömes någon för förseelse mot denna förordning, vare tillika förverkade de vid vadhållningen gjorda insatser, vilka han uppburit eller med vilka han eljest tagit befattning, samt kuponger, delaktighetsbevis och andra dylika vadhållningen avseende handlingar.

7 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.

8 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Denna förordning träder i kraft

Genom denna förordning upphäves kungörelsen den 4 maj 1923 (nr 87) angående anordnande av vadhållning medelst så kallad totalisator.

I fråga om de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I kungl. förordning den 6 augusti 1881 stadgas förbud mot inrättande för allmänheten av *lotteri* om penningar eller penningars värde samt mot utbudande, avyttrande eller kungörande av försäljning av lotter eller bevis om delaktighet i inländska eller utländska lotteriföretag, ävensom för annat företag, varigenom åt en eller flera av de däruti deltagande erbjudes i penningar eller penningars värde utfäst eller efter lottning eller därmed jämförlig anordning utgående vinst till högre belopp än det, som erbjudes åt envar av deltagarna. Överträdelse av förbudet straffas med böter från och med tio till och med ettusen kronor.

Enligt ett prejudikat år 1895 ansågs vadhållning medelst s. k. totalisator vid hästtävlan icke falla under 1881 års förordning. Därefter utfärdades den 4 februari 1898 en kungl. förordning, enligt vilken *vadhållning* för allmänheten vid kapplöpning eller annan tävlan icke fick anordnas medelst totalisator eller på annat därmed jämförligt sätt.

I skrivelse år 1923 anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd åt landets hästavel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar vid offentliga kapplöpningar och travtävlingar tillätes anordna vadhållning för allmänheten medelst totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalades till statsverket för främjande av den svenska hästaveln samt för övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt utfärda.

Med anledning av riksdagens skrivelse utfärdade Kungl. Maj:t den 4 maj 1923, med upphävande av 1898 års förordning, kungörelse angående anordnande av vadhållning medelst så kallad totalisator.

I § första stycket i denna kungörelse, som ännu är gällande, stadgar, att vid kapplöpning eller annan tävlan vadhållning medelst så kallad totalisator eller på annat därmed jämförligt sätt ej får för allmänheten anordnas med mindre Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. Enligt andra stycket av samma paragraf lämnas sådant tillstånd allenast förening eller annan sammanslutning, som har till ändamål att för hästavelns befrämjande hålla offentliga kapplöpningar eller travtävlingar, samt under villkor att vinsten av totalisatorn, med av Kungl. Maj:t bestämt, skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för att användas till understöd av landets hästavel och att sökanden ställer sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, Kungl. Maj:t kan finna erforderligt för tillståndets åtnjutande meddela. Ansökning om tillstånd skall enligt 2 § senast den 1 november året före det, varunder tävlingen är avsedd att äga rum, ingivas till stuteriöverstyrelsen (numera lantbruksstyrelsen), som har att före den 1 påföljande december med eget utlåtande till Kungl. Maj:t överlämna inkomna ansökningar.

I 3 § stadgas straff av böter från och med tio kronor till och med ettusen kronor för överträdelse av förbudet, varjämte för sådant fall före-

skrivs att så mycket av insatserna, som skolat tillfalla anordnaren av vadhållningen, skall vara förverkat. Slutligen stadgas ansvar för den, som bryter mot särskild, jämlikt 1 § meddelad föreskrift.

4 och 5 §§ innehålla föreskrifter om åtalsrätt samt om fördelning och förvandling av böter. Härvid må endast anmärkas att av böter som enligt denna kungörelse ådömas ävensom insatt belopp som dömes förbrutet en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfaller åklagaren och återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tager han hälften av åklagarens andel.

Under senare år har i stor omfattning och under växlande former anordnats vadhållning jämväl i samband med andra tävlingar än hästtävlingar. Det omfång denna s. k. tippningsrörelse erhållit har ansetts påkalla skärpta bestämmelser i ämnet.

Utskottet.

Utskottet finner angeläget att den så kallade tippningsrörelsen genom skärpt lagstiftning effektivt stävjas. Denna utskottets uppfattning står också i överensstämmelse med huvudsyftet i propositionen.

Emellertid har enligt 1 § i förslaget skett en utvidgning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela tillstånd till vadhållning. Under det att enligt gällande kungörelse sådant tillstånd endast kan meddelas förening eller annan sammanslutning som har till ändamål att för hästavelns befrämjande hålla offentliga kapplöpningar eller travtävlingar, innehåller förevarande förslag icke någon motsvarande inskränkning. Utskottet kan för sin del icke finna lämpligt att öppna möjlighet för en legaliserad tippning även om Kungl. Maj:t torde ha avsett att denna möjlighet endast i undantagsfall skulle komma till användning. Idrotten kunde visserligen därigenom erhålla ett visst ekonomiskt stöd men de olägenheter som äro förenade med tippningen torde vida överväga den nytta idrotten skulle ha av en sådan inkomst. Oaktat utskottet anser synnerligen önskvärt att idrotten eljest uppmuntaras, finner utskottet sig fördenskull böra förorda, att tillstånd till vadhållning icke må meddelas under andra förutsättningar än hittills.

Enligt 6 § i förslaget äro, om någon dömes för förseelse mot förordningen, tillika förverkade bland annat de vid vadhållningen gjorda insatser, vilka han uppburit eller med vilka han eljest tagit befattning. Då enligt utskottets mening förevarande bestämmelse synes för vissa fall kunna givas en alltför vidsträckt tolkning, vill utskottet föreslå en omredigering av lagrummet. Måhända vore det tillräckligt att stadga att sådana insatser som den dömda *uppburit* skola i målet mot honom förklaras förverkade.

Uti 8 § i förslaget stadgas, att böter som ådömas enligt förordningen skola tillfalla kronan. På sätt utskottets redogörelse utvisar skola däremot enligt den gällande kungörelsen av ådömda böter samt av insatt belopp, som dömes förverkat, en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfalla åklagaren samt återstoden kronan. Där särskild angivare finnes tager

denne hälften av åklagarens andel. Utskottet vill i detta sammanhang erinra därom att vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 97 innevarande år med förslag till lag om mått och vikt utskottet föreslog att, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, böter som ådömdes enligt nämnda lag skulle fördelas i enahanda ordning som enligt förordningen den 9 oktober 1885 om mått och vikt. Utskottets förslag biträdades efter sammanjämkning av kamrarna, därvid riksdagen jämväl i skrivelse till Kungl. Maj:t anhöll, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående de ekonomiska verkningar som äro förknippade med avskaffande av åklagares rätt till bötesandelar, samt att Kungl. Maj:t därefter måtte för riksdagen framlägga det eller de förslag vartill utredningen kunde föranleda.

Under hänvisning härtill anser utskottet lämpligt att åtminstone tills vidare i nu förevarande fall bibehålles samma fördelning av böter m. m. som i 1923 års kungörelse.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran mot det framlagda förslaget. Utskottet vill emellertid påpeka, att då gränsen mellan vadhållning och lotteri enligt sakens natur måste vara svävande undersökning bör ske i vad mån straffbestämmelserna i lotteriförordningen och den nu föreslagna författningen kunna bringas i närmare överensstämmelse med varandra.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att vid granskning av det vid ifrågavarande proposition fogade förslaget till förordning angående vadhållning i samband med tävlingar riksdagen icke funnit skäl göra andra erinringar än utskottet i förevarande utlåtande upptagit.

Stockholm den 26 april 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Bissmark, Larson i Lerdala, Norling, Svenson i Eskhult, Öhman, Branting och Wijkström*;

från andra kammaren: herrar Linnér, Hedlund i Östersund, Olsson i Rimforsa, Olsson i Mellerud, Johanson i Huskvarna*, Johnsson i Kalmar, Gardell i Stenstu och Hermansson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Svenson* i Eskhult, *Branting*, *Olsson* i Mellerud, *Johnsson* i Kalmar och *Hermansson*, vilka anført:

De skäl, som vid behandlingen innevarande år av Kungl. Maj:ts proposition nr 97 med förslag till lag om mått och vikt av utskottet åberopats till stöd för att bibehålla den rätt till andel i ådömda böter, som enligt 1885 års förordning i ämnet tillförsäkrats allmän åklagare, kunna enligt vår mening icke göras gällande i förevarande fall. Under det att måhända beträffande vissa åklagare dem tillkommande bötesandelar enligt 1885 års förordning tagits i beräkning vid bestämmande av åklagarnas löner, kan det med hänsyn till att åtal för olaga tippning icke förekommit förrän under de allra sista åren icke föreligga någon anledning att ens tills vidare, i avvaktan å utredning angående de ekonomiska verkningar som äro förknippade med avskaffande av åklagares rätt till bötesandelar, i förevarande författning bibehålla hittills gällande bötesfördelning. Vi anse därför att utskottet icke bort göra någon erinran beträffande innehållet i 8 § av förslaget utan yrka att det stycke i utskottets utlåtande som börjar å sid. 4 med orden »Uti 8 § i förslaget» och slutar med orden »kunde föranleda» samt därpå omedelbart följande stycke uteslutas.

2) av herrar *Olsson* i Mellerud och *Johnsson* i Kalmar, vilka därutöver anført:

Enligt departementschefens i propositionen refererade mening har den s. k. tippningsrörelsen i vårt land nått en mycket betydande omfattning. Grundade skäl synas oss därför föreligga att, i likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit, vid lagstiftning på området gå fram med tillbörlig varsamhet. Då vi av propositionen finna, att den möjlighet för beviljande av särskilt tillstånd till vadhållning vid tävling, som Kungl. Maj:t i 1 § förbehållit sig, endast är avsedd att utnyttjas i trängande fall och då vi likaledes äro övertygade om att eventuellt medgivande av sådan vadhållning kommer att omgärdas med betryggande garantier såväl vad beträffar anordning som vinstmedels användning, ha vi icke heller på denna punkt haft någon erinran att göra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.